

Planstrategi 2020 - 2024

Plan	2020	2021	2022	2023	2024
Behovsplan for barnehager	X				
Strategi for frivillighet	X				
Reguleringsplan for Risør sentrum	X	X			
Miljøplan (kommunedelplan klima/miljø)	X	X			
Reguleringsplan fv. 416 Øylandsdalen – Dørsdal	X	X			
Reguleringsplan E18 Dørsdal – Tvedestrand	X	X			
Handlingsplan mot vold i nære relasjoner		X			
Boligsosial handlingsplan		X			
Trafikksikkerhetsplan		X			
Veteranplan		X			
Smittevernplan		X			
Plan for anlegg for fysisk aktivitet og folkehelse 21-24		X			
Reg.plan næringsutvikling ny E18		X	X		
Reguleringsplan for fv. 416 Dørsdal – Lindstøl		X	X		
Strategi for byutvikling		X	X		
Møteplass Risør – Kulturplan inkl bibliotekplan		X	X		
Kommuneplan for Risør kommune Samfunnsdel		X	X		
Byutviklingsplan for Tjenna (reg.plan)			X	X	
Alkoholpolitisk handlingsplan 2024-2028					X
Planstrategi 2024 – 2028					X

Se kapittel 6.3 for nærmere beskrivelse av planene

Vedtatt versjon

Vedtatt av Risør bystyre 29.10.2020, sak 20/152

Innhold

1)	VEDTAK	3
2)	INNLEDNING.....	4
2.1	HOVEDMÅL FOR RISØR KOMMUNE.....	4
3)	PLANARBEID I RISØR KOMMUNE	5
3.1	KOMMUNENS PLANSYSTEM	5
3.2	PLANER ETTER PLAN- OG BYGNINGSLOVEN	7
3.3	BEDRE SYSTEM OG STRUKTUR FOR TEMATISK PLANLEGGING.....	7
3.4	ORGANISERING AV PLANARBEID.....	8
3.5	OPPFØLGING OG GJENNOMFØRING AV PLANER.....	8
4)	RAMMER FOR PLANLEGGINGEN.....	9
4.1	LOVHJEMMEL	9
4.2	NASJONALE FORVENTNINGER TIL KOMMUNAL OG REGIONAL PLANLEGGING	9
4.3	REGIONALE PLANER.....	10
4.4	RISØR KOMMUNES PLANSTRATEGI 2016-2020	12
4.5	KOMMUNEPLAN 2019-2030.....	12
5)	UTFORDRINGSBILDE.....	13
5.1	GLOBALE MEGATRENDER.....	13
5.2	REGIONAL UTVIKLING	13
5.3	ØSTRE AGDER.....	13
5.4	HOVEDUTFORDRINGER FOR RISØR KOMMUNE.....	14
6)	BEHOV FOR PLANER 2020-2024.....	22
6.1	KOMMUNEPLANEN	22
6.2	PLANER SOM VIDEREFØRES	22
6.3	PLANER SOM SKAL UTARBEIDES ELLER REVIDERES DE NESTE ÅRENE:.....	22
6.4	UTDATERTE PLANER SOM IKKE LENGER ER GJELDENDE	24

1) Vedtak

Bystyret vedtok følgende i sluttbehandlingen av planstrategien 29. oktober 2020, sak 20/152:

Planstrategien for 2020-2024 vedtas slik den framgår av vedlegget, med følgende tillegg:

Det utarbeides en enkel kulturplan som omfatter temaet «Møteplasser» som oppfølging av innspill fra Agder fylkeskommune. Kulturutvalget definerer planens rammer og formål og deltar i planarbeidet. Planen tar utgangspunkt i Risørs kulturaktiviteter og kulturinstitusjonen, både frivillige og profesjonelle. Planens anbefalinger og analyser inngår i kommuneplanens samfunnsdel som rulleres 2021.

Planen legges til grunn for kommunens planarbeid i perioden 2020-2024.

Vedtaket er innarbeidet i planstrategien.

2) Innledning

Kommunen skal minst én gang hver valgperiode, og senest innen ett år etter konstituering, utarbeide en planstrategi. Planstrategien skal angi hvilke planer og strategier som skal utarbeides eller endres i løpet av fireårsperioden. Den bør også redegjøre for viktige utviklingstrekk og utfordringer, vurdere langsiktige utviklingsmuligheter og ta stilling til hvilke spørsmål som må tas opp videre i den kommunal planleggingen.

Planstrategien for 2020-2024 bærer preg av at kommunen nylig har vedtatt kommuneplanen (november 2019). Kommuneplanen er det viktigste overordnede styringsdokumentet for utviklingen i Risør kommune og har blitt til gjennom en omfattende prosess som involverer privatpersoner, lag/foreninger, politikere og den kommunale organisasjonen, samt regionale og statlige myndigheter. Mye av det som normalt er en del av arbeidet med en planstrategi er allerede blitt gjennomført som en del av arbeidet med kommuneplanen og prosessen rundt denne utarbeidelsen har derfor vært noe enklere organisert.

Det er et mål at kommunal planlegging skal være målrettet og ikke mer omfattende enn nødvendig. Et viktig formål med denne planstrategien er derfor å rydde i antall planer. Det er ønskelig med færre planer som følges opp bedre, men dette må sees opp mot behovet for styringsverktøy/planer for å nå målsettingene i kommuneplanen. Vurderingen av planbehovet må også bygge på nasjonale forventninger til regional og kommunal planlegging.

Hovedfokus i denne planstrategien er først og fremst tre perspektiver:

- «Opprydding» i planer og vurdering av planbehov etter ny kommuneplan
- Tidspunkt for rullering av kommuneplanen
- Bedre system og struktur for plantyper og begreper

2.1 HOVEDMÅL FOR RISØR KOMMUNE

I kommuneplanen fra 2019 er det satt viktige målsettinger for utvikling av Risør kommune¹:

Vi skal vokse gjennom samarbeid og attraktivitet.

Visjonen viser en tydelig ambisjon om å vokse. Risør kommune ønsker en positiv befolkningsutvikling, og vil vokse i antall innbyggere og antall arbeidsplasser. I tillegg ligger det mer i visjonen enn at man ønsker å bli flere innbyggere i Risør kommune. Dette presiseres nærmere gjennom de strategiske satsingsområdene samarbeid og attraktivitet.

Kommunens attraktivitet er svært viktig for å kunne tiltrekke seg nye innbyggere, besøkende og næringsliv. Samtidig ønsker vi å legge best mulig til rette for innbyggerne som allerede bor her. For å gjøre det best mulig å bo i Risør må vi bevare kvaliteter gjennom stedsutvikling og gode kommunale tjenester, samtidig som vi knytter oss til regionens muligheter gjennom nye infrastrukturtiltak, samarbeid, kommunikasjon og digitalisering. Risør må utnytte sin naturlige posisjon som drivkraftsenter i østre del av Agder, og arbeide aktivt for utvikling av regionen.

¹ <https://www.risor.kommune.no/f/p1/i50c6ddf5-d969-482f-970d-61766260af09/samfunnsdel.pdf>

3) Planarbeid i Risør kommune

Planstrategien er en vesentlig del av kommunens plan- og styringssystem. Planstrategien skal vurdere kommunens planbehov.

Kommunedirektørens overordnede tilnærming til planer og planprosesser er at det skal legges til grunn en kritisk vurdering av planbehovet. Det skal bare utarbeides en plan dersom det er opplagt nødvendig og fornuftig at dette blir gjort. Dersom konklusjonen er at det er behov for en plan, skal tilnærmingen til planarbeidet være at denne skal være så kortfattat, enkel og konkret som mulig. Planprosessen skal være så kort som mulig. God medvirkning er viktig, for å sikre kvalitet, eierskap og gjennomføringskraft.

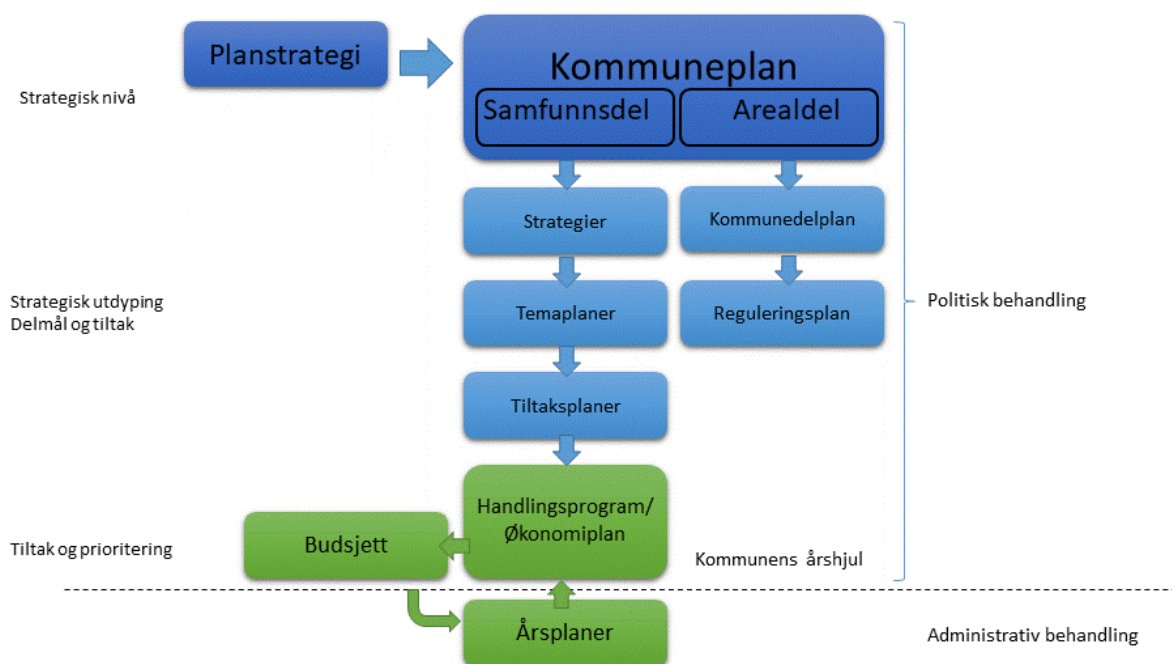
Ideelt sett bør kommunen ha så få planer som mulig; kommuneplanen skal være den omfattende og sektorovergripende planen som inkluderer hele kommunens virksomhet. Hvis kommunen får for mange planer, svekkes kommuneplanen som styringsdokument. I tillegg reduserer det oversiktligheten i kommunen. Når nye planer vedtas, må det vurderes hvordan de skal inkluderes i kommuneplanen ved neste rullering, og tiltakene må forankres i Handlingsprogram/økonomiplan.

Innenfor en del fagområder vil det være behov for egne planer. Det er to hovedgrunner til dette:

1. Behov for et styringsverktøy og en prioriteringshjelp.
2. Behov for planer som går i dybden og utvikler fagområdet.

3.1 KOMMUNENS PLANSYSTEM

Figuren nedenfor viser planene som inngår i kommunens plan- og styringssystem:

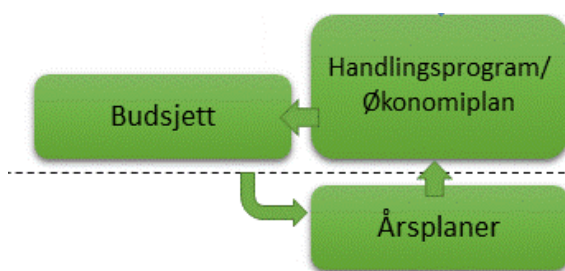
Figuren viser planhierarkiet i Risør kommune. Systemet er i henhold til plan- og bygningslovens §11, hvor kommuneplanen skal konkretiseres gjennom det kommunale årshjulet (Handlingsprogram/ økonomiplan – budsjett – årsplaner, se nedenfor).

Kommuneplanen består av en samfunnsdel, en arealdel og kommuneplanens fireårige handlingsdel, i Risør kommune kalt Handlingsprogram/økonomiplan (HP/ØP). Kommuneplanen skal gi strategisk retning, og andre planer skal bidra til å gjennomføre eller følge opp målene den setter. Kommuneplanen er førende for mer detaljerte planer og hvilke tiltak som prioriteres i HP/ØP. Et viktig prinsipp er at det skal være sterke koblinger mellom henholdsvis samfunnsdel og arealdel, og samfunnsdel og oppfølgende HP/ØP.

Kommuneplanens samfunnsdel skal ifølge plan- og bygningslovens §11-2 være kommunens viktigste overordnede, strategiske og samordnede plan. Samfunnsdelen har en viktig rolle som verktøy for bedre og mer helhetlig planlegging for en bærekraftig samfunnsutvikling, strategisk styring, politisk styring og medvirkning. Den viser ønsket utvikling, kommunens langsiktige mål og strategier og hvilke utfordringer og muligheter vi står overfor.

Kommuneplanens arealdel omfatter hele kommunen, og består blant annet av et kart med juridisk bindende arealformål for hele kommunen. Arealdelen styrer den langsiktige arealutviklingen, og skal sikre at arealbruken i kommunen bidrar til å bygge opp under mål og strategier i samfunnsdelen. Arealdelen består av planbeskrivelse, bestemmelser og plankart med utfyllende bestemmelser. Den er styrende for mer detaljerte arealplaner og utbyggingstiltak.

Kommunens årshjul (HP/ØP – Budsjett – Årsplan)

Handlingsprogram/økonomiplan (HP/ØP)

rulleres årlig sammen med budsjettet i bystyrets desembermøte.

Handlingsprogrammet er den lovpålagte handlingsdelen til kommuneplanen, og det er en fireårig plan for gjennomføring av kommuneplanens samfunnsdel og andre tiltak. Handlingsdelen skal vise hva kommunen vil

prioritere de fire neste budsjettårene for å nå kommuneplanens mål. Økonomiplanen skal omfatte hele kommunens virksomhet og gi en realistisk oversikt over sannsynlige inntekter, forventede utgifter og prioriterte oppgaver (Kommuneloven § 44). Økonomiplanen skal omfatte minst en 4-års periode, og revideres årlig.

Budsjettet er en bindende plan for kommunens midler og anvendelse av disse i budsjettåret (Kommuneloven § 45). Årsbudsjettet konkretiserer handlingsprogrammet/økonomiplanen og gjelder hele kommunens virksomhet. Årsbudsjettet er inndelt i en driftsdel og en investeringsdel og revideres årlig.

Årsplaner utarbeides årlig av alle enheter i Risør kommune, og henger nært sammen med budsjettet. I årsplanen konkretiseres hvordan enheten skal prioritere og gjennomføre tiltak det kommende året. Det utarbeides også årsmelding, som beskriver hva som er gjort og hvordan ressursene er brukt foregående år, basert på regnskapet. Utforming av dokumentene i årshjulet er fortsatt under vurdering. I mal for enhetenes Årsplan og Årsmelding ligger de fire perspektivene

- Tjeneste
- Økonomi
- Arbeidsgiver
- Klima og miljø

3.2 PLANER ETTER PLAN- OG BYGNINGSLOVEN

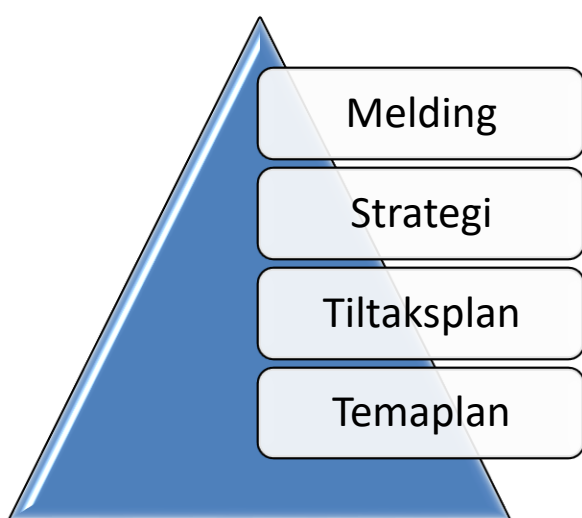
Kommuneplanen og HP/ØP er forankret i Plan- og bygningsloven. Det er også kommunedelplaner og reguleringsplaner.

Kommunedelplaner kan utarbeides for bestemte områder (areal), tema eller virksomhetsområder. De skal følge opp utvalgte mål i kommuneplanens samfunnsdel eller konkretisere arealbruken for et avgrenset geografisk område. De har samme juridiske status som kommuneplanen og det er krav om å følge plan- og bygningslovens bestemmelser om planprogram og planprosess. Det er i tillegg krav om å ha en handlingsplan med årlig rullering.

Reguleringsplan er en arealplan for et avgrenset område. Planen består av et arealkart med tilhørende bestemmelser som angir bruk, vern og utforming av arealer og fysiske omgivelser. Alle forslag til planer etter loven skal ved offentlig ettersyn ha en planbeskrivelse som beskriver planens formål, hovedinnhold og virkninger, samt planens forhold til rammer og retningslinjer som gjelder for området. Reguleringsplan kan utformes som områderegulering eller detaljregulering.

3.3 BEDRE SYSTEM OG STRUKTUR FOR TEMATISK PLANLEGGING

Kommunen utarbeider andre plandokumenter, i tillegg til de lovbestemte planene. Dette er ulike strategidokumenter, temaplaner og tiltaksplaner. Kommunedirektøren ser det som hensiktsmessig å få bedre systemer og definisjoner for dokumenter og planer². Det er viktig å ha ensartede definisjoner og et godt system i planleggingen på tema- og virksomhetsnivå.

Melding brukes når kommunen vil drøfte og belyse en sak innenfor enkelte fagområder som er viktig for utvikling av kommunen, uten at det knyttes til forslag til mål, strategier eller tiltak, f.eks informasjon om et tema, en regional sak osv. Dette er en plantype vi i liten grad har brukt i Risør kommune, men som kommunedirektøren ønsker å benytte.

Strategi skiller seg fra plan ved at den ikke har tiltak. En strategi vil normalt være et mindre omfattende dokument enn en temaplan, med fokus på utfordringer og muligheter og som viser retning for ønsket utvikling. Strategi som plantype

har tidligere ikke vært en del av planstrategien i Risør kommune.

Tiltaksplan er en plan som bare omhandler tiltak der utfordringer og mål er klarlagt gjennom politiske vedtak eller andre overordnede føringer. Enkelte tiltaksplaner, som Vedlikeholdsplanen, revideres årlig som del av handlings- og økonomiplanprosessen.

² Begrepene brukes også i Kristiansands kommunes planstrategi, utarbeidet av KS og Asplan Viak. Se <https://www.kristiansand.kommune.no/navigasjon/bolig-kart-og-eiendom/overordnede-planer/kommunal-planstrategi/>

Temaplan er det mest omfattende planverktøyet, og skal både ha mål og tiltak, og kan ha strategier og/eller satsingsområder. Temaplan vil gjennom å definere tiltak ha mer direkte økonomiske konsekvenser enn strategiene.

3.4 ORGANISERING AV PLANARBEID

Planarbeid i Risør kommune skal organiseres som et prosjekt, og skal benytte kommunens prosjektmanual. Planarbeidet skal følge en fast bestillingsrutine som klargjør hvilken plantype som skal utarbeides, organisering, prosess og ansvarslinjer. Dette utdypes i egen prosjektbeskrivelse der mandat, organisering og ressursbruk blir avklart samt hvordan/hvem som skal følge opp planene etter vedtak i bystyret, jfr prosjektmanualen.

3.5 OPPFØLGING OG GJENNOMFØRING AV PLANER

For å sikre bærekraftig kommunal økonomi og at planer får reell betydning, er det avgjørende at kommunen har et system som sikrer økonomisk inndekning. Dette gjelder både rutiner for hvordan planoppgaver blir prioritert, og hvordan tiltak og ressursbruk blir prioritert i kommunens økonomiplan eller annen finansiering. Et viktig moment, uavhengig av prosess og planform, er derfor at tiltak som foreslås i tema- og tiltaksplaner ikke er endelig prioritert før de inngår i kommunens Handlingsprogram og økonomiplan. Erfaringsmessig kan det være krevende å integrere tiltak i HP/ØP i ettetid. Det er derfor ønskelig at mål og strategier i vedtatte tema- og tiltaksplaner følges direkte opp i årlig handlings- og økonomiplanarbeid. Dette sikrer at det settes av ressurser til oppfølgingen av vedtatte planer. Planoppgaver som er prioritert i kommunal planstrategi får endelig prioritering og tildeling av ressurser gjennom HP/ØP.

Vedtatte planer skal være tilgjengelige på kommunens hjemmesider.

4) Rammer for planleggingen

4.1 LOVHJEMMEL

Krav til kommunal planstrategi framgår av Plan- og bygningslovens § 10-1.

§ 10-1 Kommunal planstrategi

Kommunestyret skal minst én gang i hver valgperiode, og senest innen ett år etter konstituering, utarbeide og vedta en kommunal planstrategi. Planstrategien bør omfatte en drøfting av kommunens strategiske valg knyttet til samfunnsutvikling, herunder langsiktig arealbruk, miljøutfordringer, sektorenes virksomhet og en vurdering av kommunens planbehov i valgperioden.

Kommunen skal i arbeidet med kommunal planstrategi innhente synspunkter fra statlige og regionale organer og nabokommuner. Kommunen bør også legge opp til bred medvirkning og allmenn debatt som grunnlag for behandlingen. Forslag til vedtak i kommunestyret skal gjøres offentlig minst 30 dager før kommunestyrets behandling.

Ved behandlingen skal kommunestyret ta stilling til om gjeldende kommuneplan eller deler av denne skal revideres, eller om planen skal videreføres uten endringer. Kommunestyret kan herunder ta stilling til om det er behov for å igangsette arbeid med nye arealplaner i valgperioden, eller om gjeldende planer bør revideres eller oppheves.

Kommunene står forholdsvis fritt i hvordan de vil utforme planstrategien, men dokumentet skal ta stilling til hvorvidt kommuneplanen eller deler av denne skal revideres. Planstrategien kan også omtale om det skal igangsettes arbeid med nye arealplaner i valgperioden, eller om gjeldende planer bør revideres eller oppheves.

4.2 NASJONALE FØRINGER

4.2.1 forventninger til kommunal og regional planlegging

Regjeringen legger hvert fjerde år fram [nasjonale forventninger til regional og kommunal planlegging](#) for å fremme en bærekraftig utvikling i hele landet. De nasjonale forventningene skal følges opp i fylkeskommunenes og kommunenes arbeid med planstrategier og planer, og legges til grunn for statlige myndigheters medvirkning i planleggingen.

Regjeringen legger vekt på at vi står overfor fire store utfordringer:

- å skape et bærekraftig velferdssamfunn
- å skape et økologisk bærekraftig samfunn gjennom blant annet en offensiv klimapolitikk og en forsvarlig ressursforvaltning
- å skape et sosialt bærekraftig samfunn
- å skape et trygt samfunn for alle

FNs bærekraftsmål er verdens felles arbeidsplan for å utrydde fattigdom, bekjempe ulikhet og stoppe klimaendringene innen 2030. FNs bærekraftsmål gjelder alle land i hele verden, både rike og fattige. Målene har stor innvirkning på norsk politikk - både i kommuner og lokalsamfunn og nasjonalt. Statsminister Erna Solberg leder FNs pådrivergruppe for bærekraftsmålene. Bærekraftsmålene skal være det politiske hovedsporet og grunnlaget for all samfunns- og arealplanlegging. Mange kommuner baserer sitt plan- og prioriteringsarbeid på bærekraftsmålene (f.eks Arendal kommune).

4.2.2 Nasjonale føringer for det kommunale planarbeidet

- Meld. St. 18 (2016-2017): Bærekraftige byer og sterke distrikt
- Meld. St. 21 (2011-2012): Norsk klimapolitikk, og Klimaforliket 2012
- Meld. St. 33 (2016-2017): Nasjonal transportplan 2018-2029
- Statlige planretningslinjer for samordnet bolig-, areal- og transportplanlegging (2014)
- Statlige planretningslinjer for klima- og energiplanlegging og klimatilpasning i kommunene (2018)
- Rikspolitiske retningslinjer for barn og planlegging
- Flere år – flere muligheter, Regjeringens strategi for et aldersvennlig samfunn
- Meld. St. 15 (2017-2018) «Leve hele livet – en kvalitetsreform for eldre»
- Meld. St. 19 (2018-2019) Folkehelsemeldingen: Gode liv et godt lokalsamfunn
- Bolig for velferd – nasjonal strategi for boligsosialt arbeid (2014-2020)
- Opptrappingsplanen for rusfeltet 2016-2020
- Barn som lever i fattigdom – Regjeringens strategi mot barnefattigdom 2015-2017
- Et liv uten vold – handlingsplan mot vold i nære relasjoner (2014-2017)
- Handlingsplan for fysisk aktivitet.

4.3 REGIONALE PLANER

Dette er regionale planer som skal ligge til grunn for planleggingen i Risør kommune:

1. Regionplan Agder 2030 (se neste avsnitt)
2. Regional plan for innovasjon og bærekraftig verdiskaping Agder 2015-2030 (VINN Agder)
3. Regional plan for likestilling, inkludering og mangfold på Agder 2015-2027 (LIM-planen)
4. Regional plan for idrett, friluftsliv, fysisk aktivitet – lokale og regionale kulturarenaer Aust-Agder 2018-2021 ("Aktive austegder II")
5. Regional plan for vannforvaltning i vannregion Agder 2016 - 2021
6. Regional plan for senterstruktur og handel i Aust-Agder
7. Fylkesdelplan for Grenlandsbanen i Telemark og Aust-Agder fylker
8. Risiko- og sårbarhet for Agder – ROS –Agder. Se www.fylkesmannen.no
9. Overordnet beredskapsplan for Agder. Se fylkesmannen.no

Se www.agderfk.no for en oversikt over regionale planer, hvor flere har betydning for Risør kommune.

4.3.1 Regionplan Agder 2030

Regionplan Agder 2030 ble vedtatt høsten 2019, og skal være en strategisk og samlende plan for hele Agder. Planen skal konkretiseres gjennom et handlingsprogram som er under utarbeidelse. Risør kommune gav høringsinnspill til arbeidet med Regionplan i 2018 og til Handlingsprogrammet i 2020 (april -20, **sak 20/65**).

Risør kommune har vektlagt «flanke-perspektivet» i sin tilbakemelding, det vil si behovet for en særskilt satsing øst, vest og nord i Agder, både i forhold til levekår/befolkningsutvikling, skole/utdanning, næringsutvikling og infrastruktur.

Regionplan Agders **hovedmål** er å utvikle Agder til en miljømessig, sosialt og økonomisk bærekraftig region i 2030 – et attraktivt lavutslippssamfunn med gode levekår:

- bruke hele Agder, og sørge for at utviklingen kommer alle deler av Agder til gode,
- samarbeide om å nå FNs bærekraftsmål på regionalt og lokalt nivå,
- jobbe kunnskapsbasert og målrettet for å forbedre levekårene gjennom en langsiktig og helhetlig levekårssatsing,
- redusere klimagassutslipp på Agder med minst 45 prosent innen 2030,
- utnytte mulighetene som digitalisering gir.

Regionplan Agder 2030 har fem hovedsatsingsområder frem mot 2030:

- Attraktive og livskraftige byer, tettsteder og distrikter
- Verdiskaping og bærekraft
- Utdanning og kompetanse
- Transport og kommunikasjon
- Kultur

I tillegg har planen tre gjennomgående perspektiver som samsvarer med de tre dimensjonene av bærekraft i hovedmålet:

- Næringsutvikling og samarbeid om nye arbeidsplasser
- Levekår, likestilling, inkludering og mangfold
- Klima og miljø

Risør kommune støtter opp om og ønsker å videreføre satsingsområdene i Regionplan Agder 2030. Risør kommunes kommuneplan og regionplanen har flere likheter når det gjelder strategiske fokusområder. Hovedmålet i Regionplan Agder er å utvikle en sterk og

samlet landsdel som er attraktiv både for bosetting og næringsutvikling. Dette er også sentrale satsingsområder i Risør.

4.3.2 Regional planstrategi for Agder

Utkast til Regional planstrategi for Agder 2020-2024 har vært på høring fra 30. januar til 16. mars. Kommunene fikk utsatt frist til 1. juli på grunn av kapasitetsutfordringer i forbindelse med korona-utbruddet. Risør kommune hadde politisk behandling av høringsuttalelsen i april 2020, **sak 20/66**.

Det legges opp til at regional planstrategi vedtas av fylkestinget 20. oktober. Se www.agderfk.no for mer informasjon.

4.4 RISØR KOMMUNES PLANSTRATEGI 2016-2020

Planstrategien for 2016 – 2020, som ble vedtatt i Bystyret i sak **27.10.16 (sak 176/16)**, inneholder 20 ulike planer. Flere av disse er omfattende planer som dekker store og sentrale deler av den kommunale virksomheten og som krever mye arbeid å utarbeide og å holde ajour. I forbindelse med rulleringen av kommuneplanen i 2018/2019 ble det implementert en omlegging av plansystemet ved at temaplaner for de ulike tjenesteområdene (oppvekstplan, omsorgsplan m.fl.) samt andre overordnede tema-/tiltaksplaner (klima og miljø, organisasjonsplan m.fl.) utgår som egne planer og innarbeides i kommuneplanens samfunnsdel. Etter vedtaket igangsatte Kommunedirektøren viktige prosesser for å implementere flere av planene i arbeidet med kommuneplanen.

I saksframlegget til behandling av planstrategien vises en oversikt over hvilke planer som ble utarbeidet i forrige planstrategiperiode.

4.5 KOMMUNEPLAN 2019-2030

Kommuneplanen ble vedtatt av Risør bystyre 26.11.2019 **sak 19/114**. Hovedmålsetting til kommuneplanen er «Vi skal vokse gjennom samarbeid og attraktivitet».

Arbeidet med kommuneplanen startet i 2018, og det var en omfattende prosess med både samfunnsdel og arealdel. Arbeidet med samfunnsdelen startet helt på nytt, med en retningsgivende intensjon om at flere temaplaner skal utgå som egne planer, og inkluderes i kommuneplanen. Det var et ønske om at planen skulle være kort, oversiktlig og aktuell. Selve dokumentet skulle være enkelt å slå opp i og arbeide ut fra. arbeide ut fra og videreutvikle.

Gjennom kommuneplanprosessen er store og viktige temaplaner sanert og innarbeidet i planen. Dette gjelder planene for helse- og omsorg, oppvekst, organisasjon, kultur og landbruk. Intensjonen var at samfunnsdelen også skulle ta opp i seg satsingen og retningen for arbeid med klima og miljø, men her har bystyret fattet vedtak i prosessen om at det skal utarbeides en egen kommunedelplan for dette viktige temaet.

Ved denne rulleringen ble det valgt å prioritere nye boliger, næring og infrastrukturtiltak, og se Risør i sammenheng med et større bo- og arbeidsmarked. Først og fremst er det Risør sentrum og lokalsentrene Søndeled og Hope som skal styrkes. Dette har betydning både for klima, miljø og kommunale tjenester, som gjenspeiles i arealstrategiene. I tillegg er det i samsvar med samfunnsdelen, nasjonale forventninger og regionale planer at man må planlegge for mer effektiv arealbruk.

5) Utfordringsbilde

Planstrategien bør omfatte en drøfting av kommunens strategiske valg knyttet til samfunnsutvikling, herunder langsiktig arealbruk, miljøutfordringer og sektorenes virksomhet. Dette skal sees i sammenheng med behovet for planer. Utviklingen i Risør henger tett sammen med globale, nasjonale og regionale utfordringer.

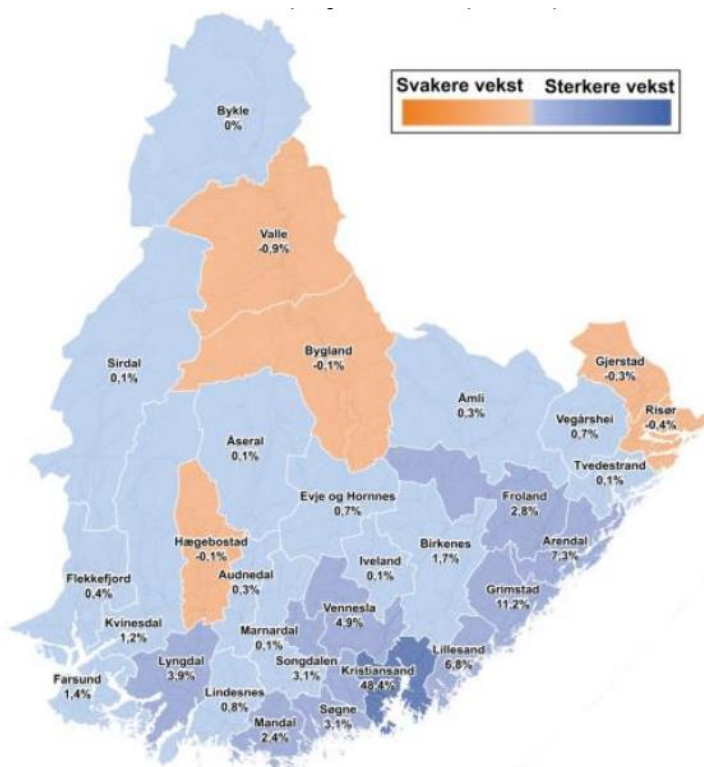
5.1 GLOBALE MEGATRENDER

Verden er i stadig endring. I nyere tid er det spesielt noen grunnleggende trender som påvirker utviklingen – såkalte globale megatrender. Megatrendene er knyttet til:

- klimaendring
- demografisk endring
- urbanisering og digitalisering
- tap av biologisk mangfold

5.2 REGIONAL UTVIKLING

I Høringsforslag for planstrategi for Agder (forventet vedtak september 2020) framgår sentrale utviklingstrekk for Agder, samt utfordringer og utviklingsmuligheter. Risør kommune er, som resten av Agder, sterkt preget av megatrendene og endringene som skjer i forhold til nettopp klima og miljø, demografi, urbanisering og digitalisering. Bortfall av flyktninger og lavere arbeidsinnvandring har også store konsekvenser, og er et resultat av både nasjonale og internasjonale forhold.

fylkesgrensa.

[Agdertall 2019](#) gir en oversikt over de viktigste utviklingstrekk for Agder, og viser at Risør kommune, ofte sammen med Østre-Agder kommunene, kommer dårlig ut på mange statistikker. Dette omtales ofte som «flankeperspektivet». Øst, vest og nord i Agder har større utfordringer knyttet til vekst/utvikling, befolkningsvekst, folkehelse, arbeidsliv osv.

Figuren viser kommunenes andel av samlet vekst på Agder 2014 – 2019 (Agdertall 2019). Risør og Gjerstad kommuner kommer dårligst ut blant Østre Agder-kommunene, hvor en kan se en gravis svakere vekst fra Kristiansand og østover mot

5.3 ØSTRE AGDER

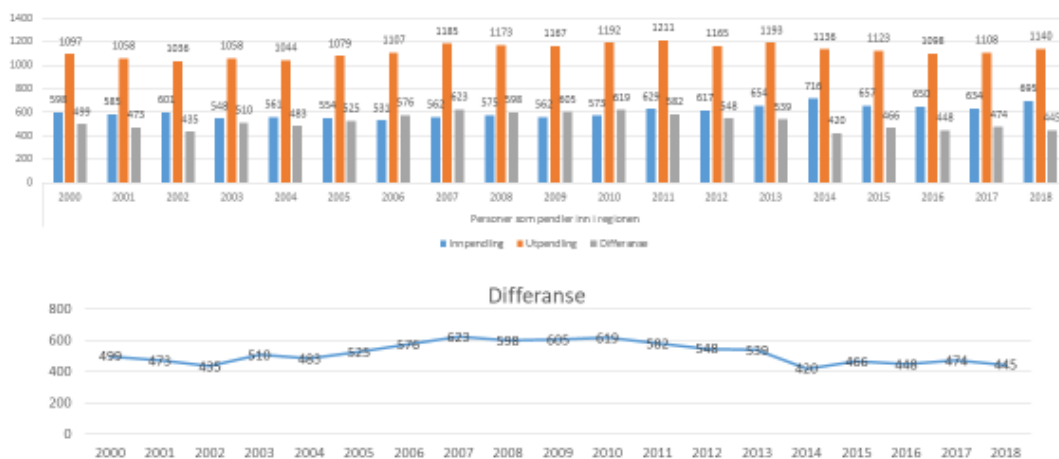
Risør kommune er en av kommunene i Østre Agder regionsamarbeid, som består av kommunene Grimstad, Arendal, Froland, Åmli, Vegårshei, Tvedestrand, Gjerstad og Risør.

Dette er et politisk og administrativt samarbeid om ulike oppgaver og utfordringer, spesielt knyttet til befolkningsutvikling, næringsutvikling og levekår.

Vekst og utvikling skjer regionalt – og Risør klarer ikke vokse uten at regionen vokser. Vi må tenke samarbeid og sameksistens med våre omkringliggende kommuner og se på hvordan vi supplerer hverandre for å bli konkurransedyktig på en regional, nasjonal og internasjonal arena fremfor å konkurrere lokalt.

Figuren under viser tall for Risørs inn- og utpendling. Tallene viser at Risør er en del av et tett integrert bo- og arbeidsmarked. Et viktig tall er derfor tilgjengelige arbeidsplasser i regionen, hvor en kan se at personer som pendler ut er nesten dobbelt så høyt som innpendling. De siste årene har det imidlertid vært en tendens til at differansen er redusert.

Risør i en region

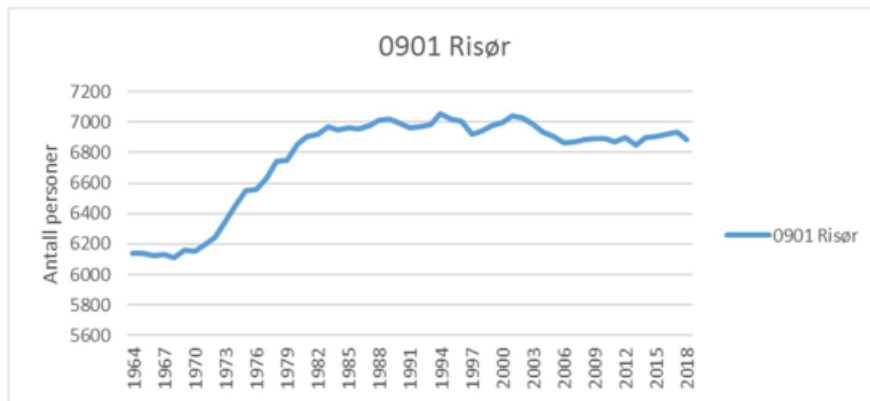

5.4 HOVEDUTFORDRINGER FOR RISØR KOMMUNE

I [kommuneplanen](#) (2019), [folkehelseprofilen](#) (Folkehelseinstituttet) og «[Kommunefakta](#)» (Statistisk sentralbyrå, SSB) framkommer relevant statistikk og informasjon om status og utfordringer i Risør. Utviklingstrekk og utfordringer for Risør kommune er i tillegg nedfelt i våre viktigste lokale strategiske dokument:

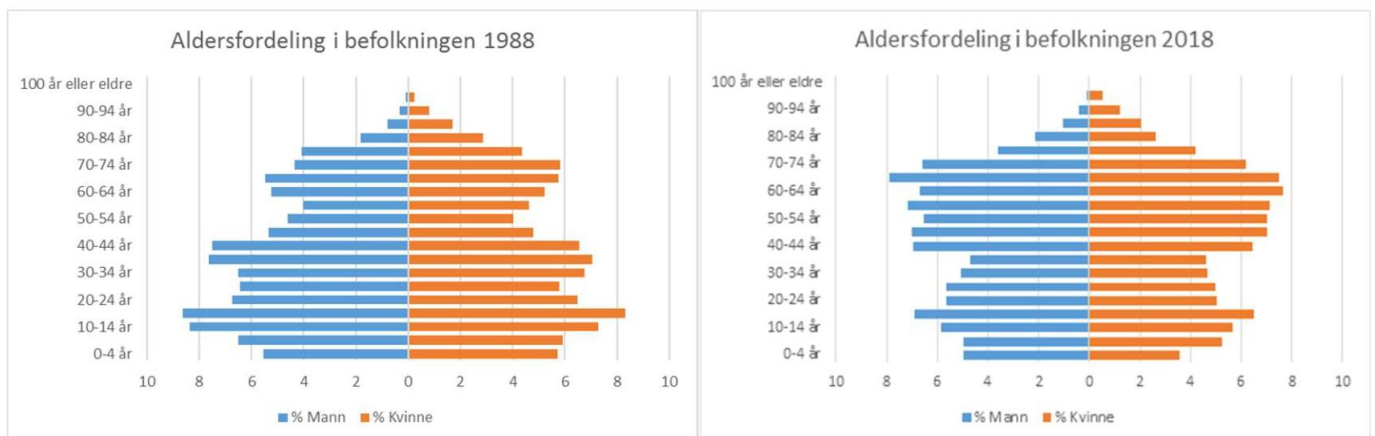
- Kommuneplan 2019 – 2030: ([Vedtatt samfunnsdel til kommuneplanen \(2019\)](#))
- Handlingsprogram og økonomiplan 2020 – 2023 (4 års perspektiv, rulleres årlig)
- Årlige budsjett, inkludert årsplaner for enhetene (1 års perspektiv)
- Andre kommunale planer (se kapittel 7)

5.4.1 Befolkningsutvikling

Fra kommunesammenslåingen i 1964 til begynnelsen av 1980-tallet var det en positiv befolkningsutvikling i Risør kommune. De siste 40 årene har befolkningstallet holdt seg relativt stabilt, med kun små endringer (+/- 2%). De siste årene har det vært en svak negativ befolkningsutvikling, som i hovedsak skyldes fødselsunderskudd og lavere innvandring.

Befolkningsutviklingen i Risør og nabokommunene er forskjellig fra fylket og landet for øvrig, som har hatt en jevn vekst de siste 30 årene. Steder i vekst har en tendens til å gi positive ringvirkninger og tiltrekke seg enda flere folk og bedrifter. Bekymringen knyttet til befolkningsutviklingen i vår region blir desto større når vi vet at sammensetningen i befolkningen har endret seg, med stadig større andel eldre og lavere fødselstall. En sammenligning av befolkningspyramider for Risør fra 1988 og 2018 viser med tydelighet den dramatiske endringen:

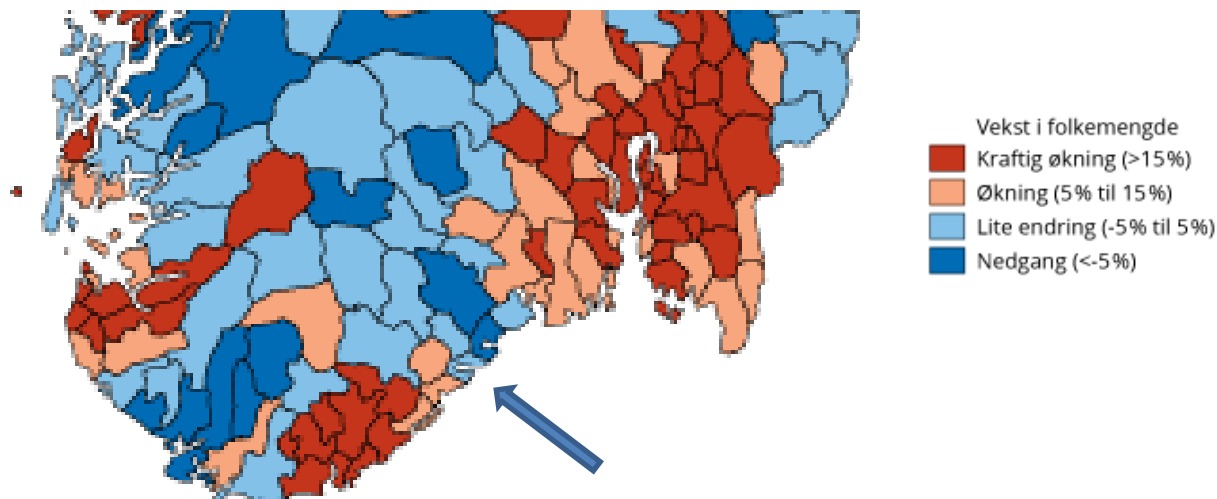

Alderssammensetningen i 2018 viser at det er flest innbyggere i gruppene mellom 40 og 70 år, og barnekullene har blitt mindre. Denne befolknings-pyramiden er ikke ansett som bærekraftig, siden store kull med eldre ikke kan «forsørges» av de små kullene med ungdom og voksne. Utviklingen vil medføre svakere skatteinntekter for kommunen, samtidig som utgiftene til helse og omsorgssektoren vil øke dramatisk dersom tjenesteutøvelsen videreføres som i dag. Med utgangspunkt i dagens befolkningssammensetning, vil vi Risør kommune om 20 år ha ca. 500 flere innbyggere over 80 år. Det knytter seg større usikkerhet til utviklingen når det gjelder barnetallene (som i større grad er påvirket av inn- og utflyttinger), men prognosene tilsier en betydelig nedgang. Dette er viktige forutsetninger for den kommunale planleggingen og

prioriteringen i årene som kommer, spesielt fordi den tvinger fram en forflytting av ressurser fra oppvekst til omsorg.

Uten innvandring ville det vært en svært alvorlig befolkningsnedgang i Risør. Innvandrerandelen i befolkningen har økt fra 2,86 % i år 2000 til 10,51% i 2018. Dette er et utviklingstrekk i Norge og mange andre vestlige land.

SSB publiserte i august 2020 en omfattende rapport om befolkningsframskriving i Norge. Norge vokser, men veksten er svært ujevnt fordelt. Byene og områdene rundt er ventet å få en sterk befolkningsvekst i årene framover, mens mange distriktskommuner vil oppleve en nedgang i folketallet.

I vår region er det tydelig at veksten først og fremst kommer i Kristiansandsområdet. Risør, Åmli og Gjerstad kommuner forventes å ha en liten endring (+/- 5%). Kragerø og Drangedal er spådd en nedgang på over 5 %.

For Risørs del beregnes det følgende befolkningsutvikling i 2050 (hovedalternativet):

Antall personer	Befolkningsvekst
2020: 6 809	2050: -82 personer
2050: 6 727	2050: -1,2 prosent

Trykk på linken for kart med flere detaljer rundt framskrivingene mot 2050:

<https://ssb1.maps.arcgis.com/apps/MapSeries/index.html?appid=8feede1c2a40aa99cc5f0a3bc7fb13>

Befolkningsframskrivingene forteller om et tjenestebehov innen helse og omsorg som vil øke til det dobbelte fram mot 2040 dersom tjenestene løses på samme måte som i dag. Derfor jobbes det kontinuerlig med tiltak som gir en mest mulig rasjonell drift. Digitalisering av arbeidsprosesser gjør det mulig å effektivisere driften og samtidig gi kvalitativt bedre tjenester til pasient og bruker. Gjennom samlokalisering av tjenestene sykehjem, hjemmetjenester, psykisk helse og rehabilitering på Frydenborgsenteret er det etablert rasjonelle og robuste tjenester.

Det samme vil man kunne oppnå ved f.eks. å samlokalisere andre helsetjenester og leger, da disse tjenestene på mange måter er kjernen i kommunens helse og omsorgstjenester. Rekruttering, faglighet, personellutnyttelse og økonomi vil kunne optimaliseres.

5.4.2 Folkehelse og levekår

Folkehelseloven fra 2012 ga kommunene krav om å ha nødvendig oversikt over helsetilstanden og påvirkningsfaktorer til befolkningen i kommunen. I Risør kommune ble et omfattende dokument med oversikt over folkehelsen utarbeidet i 2015. I forrige planstrategi var det planlagt revidering av folkehelseoversikten, men det ble ikke gjort siden mye fra dette området er inkludert i, og et gjennomgripende tema i kommuneplanen. Folkehelse og levekår skal inkluderes i alle planer, og perspektivet skal vurderes i alle saksframlegg.

I folkehelseprofilen som Folkehelseinstituttet publiserer hvert år, framkommer viktig informasjon om folkehelsen i Risør kommune: [Folkehelseprofil, Risør](#) 2020. Kommunen har bedre score enn Agder på noen indikatorer, men svært dårlig score på andre.

Hovedutfordringene knyttet til folkehelse/levetår er i kommuneplanen definert slik:

- Det er høyere andel barn i lavinntektsfamilier og flere med lavt utdanningsnivå. Andelen flyktninger og innvandrere er økende.
- Det er en høy andel med psykiske plager, og spesielt tallene fra UngData gir grunn til bekymring.
- Det er en høy andel personer utenfor arbeidsmarkedet (arbeidsledige og uføre) og en økende andel eldre.

Risør kommunes levekårsutfordringer gjør at det i særlig grad må fokuseres på gode tjenester med høy kvalitet til barn og unge. Sosial arv og utenforskap er utfordringer det er svært viktig å jobbe aktivt for å motvirke.

Risør kommune jobber systematisk med BTI – Bedre Tverrfaglig Innsats. BTI-modellen skal kvalitetssikre helhetlig og koordinert innsats uten oppfølgingsbrudd. Den skal bidra til tidlig innsats, samordning av tjenestene og brukermedvirkning. Mange kommuner i vår region som har satset på BTI-modellen. Dette er en stor fordel når de interkommunale tjenestene som barnevern og PPT skal samarbeide med andre tjenesteområder i de ulike kommunene.

Det er i dag sju barnehager, tre barneskoler, én ungdomsskole og en videregående skole i kommunen. Dette kan endre seg fordi det har vært en dramatisk nedgang i barnekullene de siste årene. Det har resultert i nedbemanning i barnehagene og færre klasser på skolene. Spesielt sårbart er Risør videregående skole, som har fått en sterk konkurrent i Tvedestrand, samtidig som ungdomskullene reduseres.

I årene som kommer er det viktig å vurdere barnehagestrukturen og strukturelle endringer for skoleområdet. Det legges opp til å utarbeide en behovsplan for barnehage. Denne skal se på barnekull og framskrivninger, og vurdere kommunale/private barnehager, fordi dette henger sammen med kommunale tilskudd til barnehagene.

Tidligere har det vært handlingsplaner for spesifikke tema innen folkehelse i Risør kommune. Dette er for eksempel Handlingsplan mot vold i nære relasjoner og Boligsosial Handlingsplan. Kommunedirektøren ser behov for å oppdatere disse slik at kommunen fortsetter det systematiske arbeidet. Utarbeidelse av egne handlingsplaner bidrar samtidig til politisk forankring.

5.4.3 Næringsliv og sysselsetting

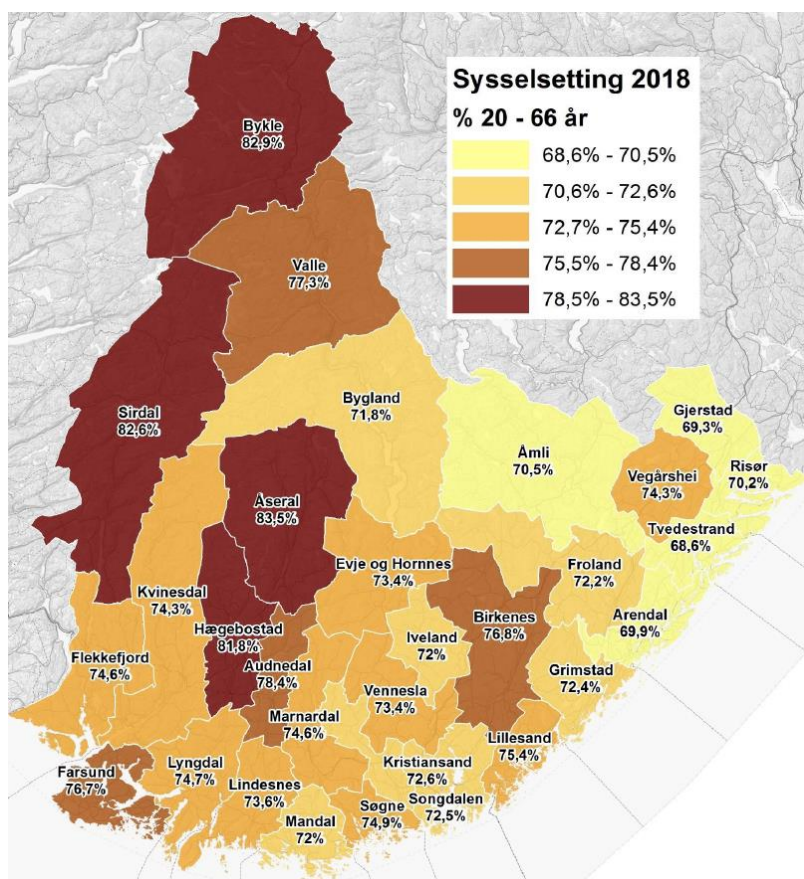
Viktige stikkord om næringslivet i Risør kommune:

- Risør kommune er største arbeidsgiver

- Relativt differensiert arbeidsmarked (ingen hjørnesteinsbedrift)
- Viktig miljø innenfor mekanisk industri
- Relativt lavt utdanningsnivå og relativt liten andel finansiell tjenesteyting.
- Store muligheter i fremtiden med utvikling av bredbånd og mulighet til å jobbe fra «hytta».
- Reiseliv og aktivitet knyttet til besøksnæringen viktig

Antallet arbeidsplasser i Risør har vært økende de senere årene selv om det fra 2018 – 2019 var noe nedgang. Vi ser også den samme tendensen med antallet av Risørs befolkning som har en jobb. Antallet personer som jobber heltid øker. Nedgangen er primært innenfor deltidsstillinger.

Utviklingen i antall arbeidsplasser henger sammen med demografiske endringer. Fra 2016 til 2019 har vi gått fra 4062 innbyggere mellom 20-66 år til 3912. Det betyr at selv om det er gått tapt noen arbeidsplasser er antallet personer i arbeidsfør alder redusert med mer. Nedgang i antall arbeidsplasser skjer primært innenfor helse- og sosialtjenester, mens veksten kommer innenfor bygg- og anlegg og industri. Dette utfordrer andelen av kvinner i arbeid. I Risør jobber i dag 50,4% av alle kvinner deltid. Nasjonalt er dette tallet 35,4 %.

Agder-fylkene generelt har lavere andel sysselsatte enn landet som helhet, og mindre grad av likestilling i arbeidsmarkedet, med særlig mange kvinner i deltidsstillinger. I 2018 var sysselsettingen for befolkningen mellom 20 og 66 år i Risør kommune 70,2 %, mens det på nasjonalt nivå er 76,2 %.

Sysselsettingsandelen er, og har alltid vært, Risørs største utfordring. Her ligger vi også fortsatt en del under nasjonale snitt, men det har vært en positiv utvikling de siste årene.

Infrastrukturtiltak som ny E18 og utbedret fv. 416 «Risørveien» er viktige tiltak for å utvide bo- og arbeidsmarkedet, både mot øst og vest. Mer komfortable reiser og redusert reisetid vil gjøre langt flere arbeidsplasser tilgjengelig innenfor akseptabel pendleavstand fra Risør, og bedrifter lokalisert i Risør vil ha langt flere potensielle arbeidstagere til sine ledige stillinger.

5.4.4 Samfunnssikkerhet og beredskap

I dette fagområdet er det utviklingstrekk som berører samfunnet bredt og som krever forebygging innen en helhetlig og målrettet ramme.

- Korona-pandemien er en krise som rammer alle sektorer og alle nivåer i samfunnet og som krever forebygging innen smittevern, helse- og omsorg og samfunnsplanlegging på bred basis.
- Klimautviklingen, som blant annet medfører økt fase for naturskader som ras, flom, høyt havnivå og overvann.
- Digitaliseringen av samfunnet. Risør kommune vil få en dramatisk økt eldreandel av befolkningen og et økt omsorgsbehov. Behovet for effektivisering av tjenester trekkes også fram. Begge disse utfordringene kan til en viss grad løses med digitalisering av tjenester. Behovet for sikker kraftforsyning og stabil elektronisk kommunikasjon øker dermed kraftig og kan bli avgjørende for ivaretagelse av liv og helse.
- Totalforsvaret er under revitalisering og vil berøre kommunene ettersom alle hendelser inntreffer i en kommune.

Risør kommune har allerede en oppdatert kriseledelsesplan, en forholdsvis fersk helhetlig ROS-analyse (2019) og planlegger å oppdatere smittevernplanen i 2021. I tillegg setter den regionale ROS-planen føringer for ROS-arbeidet i Risør kommune.

5.4.5 Økonomi

Risør kommunes økonomi påvirkes av både eksterne og interne forhold. For Risør kommune avviker den lokale utviklingen fra den nasjonale ved at vi har en svakere befolkningsvekst enn gjennomsnitt i landet, og at vi vokser vesentlig i de høyere aldersgruppene sett opp mot de lavere aldersgruppene. Kommunens økonomi er i vesentlig grad betinget av regjeringens føringer for kommuneøkonomien på landsbasis. Det er ventet endring i flere enkeltelementer som tilsammen vil gi store utslag for Risør kommune³:

- Revidering av distriktsindeksen
- Revidering av nedsatt sats for arbeidsgiveravgift
- Lønns- og prisvekst
- Renter og avdrag
- Realvekst for kommunene
- Befolkningsendringene
- Eiendomsskatt

Risør kommune er inne i en periode hvor kommunen har et vesentlig inntektsbortfall som følge av at flere av de nevnte momenter har hatt negativ utvikling.

Kommunedirektøren opprettet i 2019 prosjekt Balanse24 som skal ta tak i utfordringene og har som mandat å redusere driftsrammene gjennom effektivisering, kostnadsreduksjoner og inntektsøkning. Risør kommune skal redusere sine netto driftsrammer med ca 7,7%, tilsvarende ca 49 mill frem mot 2024. Utfordringen vil innebære at hele organisasjonen må snu alle stein og søke nye måter å levere like gode tjenester til våre innbyggere på. Arbeidet er organisert med gjennomgående representasjon med enhetsledere i arbeidsgrupper, rådmannens ledergruppe i prosjektgruppe, og formannskap i styringsgruppe. Tillitsvalgte er representert i alle grupper. Prosjekt Balanse24 vil gå gjennom hele planperioden, og så lenge den er nødvendig for å oppnå målet. Det vil skje

³ se HP/ØP 2020-2024 kapittel 5 for utdyping av teamene

endringer i forutsetningene gjennom prosjektet i form av endringer i forutsetningene og betingelsene. Jobbingen i Balanse24 med tiltak og løsninger vil være konsentrert til vårhalvåret, og deretter søke å innarbeide disse inn i handlingsprogram og økonomiplan gjennom høsthalvåret.

5.4.6 Organisasjonsutvikling

Utsikter til en svakere kommuneøkonomi, endring i demografi og tilgang på ny teknologi (digitalisering/automatisering) medfører at Risør kommune må videreutvikle organisasjonens drift til å bli mer effektiv og målrettet.

For å kunne levere gode tjenester til våre innbyggere innenfor en krevende økonomisk ramme er det også nødvendig å holde fokus på kompetanseutvikling og medarbeiderskap. «Kampen» om kvalifisert arbeidskraft vil bli stadig tøffere i årene fremover, og det blir derfor viktig for Risør kommune å fremstå som en seriøs og attraktiv arbeidsgiver.

Digitaliseringen av tjenester innen andre områder kan gi besparelser, men det er også viktig å se på forventninger blant befolkning og ansatte til hva kommunen faktisk må og bør levere. Effektivisering av tjenestene, større fagmiljø og mindre sårbarhet for tjenesteutøvelsen henger også sammen med organisering i interkommunalt samarbeid. I den diskusjonen er det naturlig å se på muligheter og utfordringer knyttet til videreutvikling av disse, eventuelt vurdere kommunesammenslåing (se punkt 6.4.10).

Risørs demografiske utvikling, strammere kommunale økonomi og de økende forventninger fra folk flest til hva kommunen skal levere, gjør at vi både må jobbe smartere og kommunisere tydeligere, hvordan vi vil tilrettelegge for en god samfunnsutvikling og tilby utvikling av gode kommunale tjenester.

Det blir viktig å arbeide med hvordan kommunen kan samhandle best mulig med befolkningen, slik at vi sammen får til å dekke innbyggernes behov. Ett eksempel på slik samskaping kan være hvordan velforeninger i samarbeid med kommunens ansatte skaper de beste bomiljøene. På denne måten løser vi utfordringer i velferdsstaten, der verken det offentlige selv eller kommersielle aktører som får betalt av det offentlige, skal løse oppgavene. I stedet skal ideelle organisasjoner og samfunnsengasjerte enkeltmennesker få en større del av ansvaret for sammen å skape velferden.

5.4.7 Kommunestruktur og interkommunalt samarbeid

En stor del av det interkommunale samarbeidet vi i dag har etablert er en konsekvens av at kommunene hver for seg er for små til å etablere forsvarlig og stabile faglige miljøer. Med det presset på økonomien som flere kommuner i Østre Agder nå kjenner på, vil spørsmålet om nye områder for interkommunalt samarbeid stadig aktualiseres.

I sin tilbakemelding til planstrategiarbeidet (april 2020), skriver fylkesmannen at de vil oppfordre kommunene til å arbeide videre med å vurdere sammenslåing av kommuner, og at dette er naturlig å drøfte i planstrategi og kommuneplan. Fylkesmannens konklusjon i 2016 var at ingen av Agder-kommunene burde fortsette alene. Risør kommune er under den anbefalte størrelsen for drift av viktige tjenester. De anbefaler at *«regionen Østre Agder burde danne en felles regionkommune med det sammenvokste byområdet Arendal, Grimstad og Froland som sentrum. Vi mente da at en slik ny kommune, med både universitetscampus og sykehus, vil kunne bli et kraftfullt regionsenter og en utviklingsmotor for østflanken i Agder. Dette er fortsatt vår faglige anbefaling»*.

I regi av Østre Agder-samarbeidet har Risør kommune tidligere deltatt i kommunereform-utredninger og –forhandlinger (2016). Arbeidet har resultert i signert intensjonsavtale, innbyggerundersøkelse og folkeavstemming om kommunesammenslåings-alternativet 4K-Øst, mellom Arendal, Tvedestrand, Risør og Gjerstad kommuner. I folkeavstemmingen 30. mai 2016 ble det tydelig resultat mot sammenslåings-alternativet 4K-Øst. I bystyremøtet 22.juni 2016 ble det vedtatt at Risør kommune ikke går videre med forhandlinger med Gjerstad kommune.

Kommunedirektøren er positiv til å gå videre med spørsmålet om kommunesammenslåing, men ser at dette er avhengig av politisk vilje. Det er ikke lagt opp til å arbeide med kommunereform i planstrategien.

Interkommunalt samarbeid er som nevnt i dette kapittelet etablert på flere viktige tjenesteområder. Av disse kan nevnes: Brannvesen, Legevakt, Krisesenter, KØH, Barnevern, Kulturskole, PPT, Skatteoppkrever og Arbeidsgiverkontroll. Vi har gjennomgående svært gode erfaringer med disse samarbeidene. Etter kommunedirektørens vurdering har vi mange tjenester i dag i Risør kommune som er svært sårbare og med små fagmiljøer, og flere av disse hadde trolig vært tjent med å inngå i et interkommunalt samarbeid. Kommunedirektøren er imidlertid grunnleggende skeptisk til etablering av flere interkommunale ordninger nå. I årene som kommer vil kommunene, inkludert Risør, måtte gjennom store omstillinger. Stikkord her er demografisk utvikling, økonomi og digitalisering. For at en kommune skal ha nok muskelkraft, dynamikk og omstillingsevne til å møte disse utfordringene, må den ha en viss størrelse. Ved en ytterligere drenering av egne fagmiljøer i Risør kommune, nærmer oss en grense for i hvilken grad dette lar seg gjøre på en for innbyggerne tilfredsstillende måte.

6) Behov for planer 2020-2024

6.1 KOMMUNEPLANEN

I henhold til plan og bygningsloven § 10-1 skal bystyret i planstrategibehandlingen ta stilling til om gjeldende kommuneplan eller deler av denne skal rulleres, eller om planen skal videreføres uten endringer.

Tidspunkt for rulling av kommuneplanen

Det tar tid å utarbeide/revidere en kommuneplan. Prosessen forrige gang tok nesten to år.

Det er vanskelig å finne et perfekt tidspunkt for en kommuneplanprosess. Det er først og fremst tidspunkt for kommunevalg som er avgjørende. Samtidig som kommunen ønsker at politikerne bidrar med involvering og erfaring – det vil si at de har sittet en stund i bystyret, er det viktig at politikerne har eierforhold til planen – noe som tilsier at planen bør vedtas så tidlig som mulig i en kommunestyreperiode.

Kommunedirektøren ser behovet for rulling av samfunnsdelen til kommuneplanen. Dette begrunnes i hovedsak med utfordringene knyttet til økonomi (jfr Balanse24). Koronapandemien har også gjort at det kan være nyttig, og kanskje nødvendig, å ha en ny rulling av samfunnsdelen. Det er også et godt argument at nytt bystyre gjennom dette får større eierskap til denne viktige planen.

Rulling av samfunnsdel bør igangsettes høsten 2021. Sannsynligvis er mye av grunnlagsarbeidet og strukturen for neste revidering allerede lagt, slik at utarbeidelse av samfunnsdelen i stor grad vil omhandle oppdatering/omskrivning av tekst og konkretisering/supplering. Allikevel kreves utarbeidelse av planprogram (+høring) og høringsrunde(r) på forslag til ny kommuneplan. Det bør derfor legges opp til en prosess som tar ca 1 år fra oppstart til vedtak. Det er ikke lagt opp til at arealdelen skal rulleres i denne planstrategiperioden, men det må gjøres en vurdering rundt dette når kommuneplanarbeidet starter (planprogram). Fylkesmannen oppfordrer spesielt til at Risør kommune må se på arealstrategiene (inkl jordvern hensyn), og fylkeskommunen ber kommunen til å ta bort planlagte bolig- og fritidsboligområder hvor det ikke er planer om utbygging.

6.2 PLANER SOM VIDEREFØRES

- **Strategisk næringsplan for Østre Agder 2015-2025.** Temaplan.
- **Hovedplan for vann og avløp (2013)** – Tiltaksplan. Rulleres årlig gjennom HP/ØP
- **Vedlikeholdsplan for kommunale veger** – Tiltaksplan. Rulleres årlig gjennom HP/ØP
- **Vedlikeholdsplan for kommunale bygg** – Tiltaksplan. Rulleres årlig gjennom HP/ØP
- **Utskiftingsplan for kommunale flytebrygger** – Tiltaksplan. Rulleres årlig gjennom HP/ØP
- **Plan for utbedring av kommunale kaier** – Tiltaksplan. Rulleres årlig gjennom HP/ØP

6.3 PLANER SOM SKAL UTARBEIDES ELLER REVIDERES:

- **Behovsplan for barnehager** Forrige plan fra 2013 har hatt for høye forventninger om barnekull og befolkningsutvikling. Ny behovsplan bestilt i budsjettvedtaket 2019. Fullføres i 2020.
- **Strategi for frivillighet** – Aktualisert gjennom ansettelsen av kulturkoordinator på Risørhuset i juni 2020. Bystyret vedtok følgende (sak **20/96**): *Rådmannen legger i løpet*

av høsten 2020 fram en egen sak til politisk behandling der temaet er kommunens arbeid med det frivillige Risør. Endelig beslutning rundt evt. opprettholdelse av en egen stilling som frivillighetskoordinator blir tatt i etterkant av denne». Politisk sak høsten 2020.

- **Reguleringsplan for Risør sentrum (1991)** – Arbeid med ny sentrumsplan pågår. Ventelig blir det ny høringsrunde høsten 2020. Vedtak sannsynligvis første halvdel i 2021.
- **Miljøplan** Gjeldende Energi- og klimaplan er fra 2010 med behov for oppdatering/endringer. Det er planlagt en ny kommunedelplan for klima/miljø, og bystyret vedtok følgende 18. juni 2020 (sak **20/99**): *Det utarbeides en kommunedelplan for klima og miljø, kalt Miljøplan, med en handlingsdel (tiltaksplan) som rulleres hvert år. Planen skal omfatte både kommunen som organisasjon og som samfunnsutvikler. Konkrete miljøtiltak gjennomføres parallelt med planarbeidet.* Vedtak 2021.
- **Handlingsplan mot vold i nære relasjoner.** Dette er en oppdatering av tiltaksplanen som hadde varighet 2015 – 2020. Tiltaksplanen er viktig for å koordinere arbeidet i Risør kommune. Koordinerende Enhet (KE) er sentral for å sikre systematisk innsats. Vedtak i 2021.
- **Boligsosial handlingsplan** Det er behov for en handlingsplan om kommunens boligsosiale arbeid. Det skal være en enkel og oversiktlig tiltaksplan som utarbeides av BKE – BoligKoordinerende Enhet (tverrfaglig sammensatt intern gruppe som blant annet tildeler kommunale boliger og kjøpe/selger kommunale boliger. Ledes av økonomisjef). Risør kommune utarbeidet en boligsosial handlingsplan i 2011, men denne må oppdateres. Det er ikke behov for et omfattende oversiktsdokument, men strukturerte tiltak. Vedtak i 2021?
- **Reguleringsplan fv. 416 Øylandsdalen – Dørsdal.** Nye Veier AS, Fylkeskommunen og Risør kommune samarbeider om planlegging av ny Risørvei fra Vinterkjær til Dørsdal. Denne planlegges og bygges samtidig som E18 Dørdal – Tvedestrand og tilførselsveien fra Risørkrysset (Barlinddalen) til Vinterkjær. Det er et felles styre og en arbeidsgruppe bestående av aktører fra de tre partene, og arbeidet er en del av avtalen som ble inngått i 2019. Vedtak 2021.
- **Reguleringsplan E18 Dørdal – Tvedestrand.** Dette er en videreføring av planarbeidet for kommunedelplan Dørdal – Grimstad som ble vedtatt høsten 2019. Reguleringsplanarbeidet utføres av Nye Veier, men styres av et interkommunalt styre bestående av politiske representanter fra de aktuelle kommunene. Det er et interkommunalt styre for hele strekningen Dørdal – Grimstad, men underutvalg for reguleringsplanarbeidet for strekningen Dørdal – Tvedestrand. Det er også gjort vedtak for bompengeprop. Reguleringsplanarbeidet starter for fullt høsten 2020, med en målsetting om vedtatt plan våren 2021.
- **Trafikksikkerhetsplan.** Har vært inkludert i flere planstrategier, men er ikke gjennomført. I forbindelse med innspill til Handlingsprogram for fylkesveier i Agder, vedtok bystyret følgende 28. mars 2020 (sak **20/52**): *Sak om Trafikksikkerhetsplan for Risør kommune overføres Miljø- og teknisk utvalg.* Vedtak 2022.
- **Veteranplan:** Fra politisk hold er det etterlyst en veteranplan for å strukturere og samordne arbeidet for veteraner som er bosatt i Risør kommune. Det har vært drøftet samarbeid med nabokommuner og med fylkesmannen, men det har vært krevende å finne rett form og nivå. Kommunedirektøren har som målsetting at planarbeidet ferdigstilles i 2021.
- **Smittevernplan.** Planen fra 2016 er i QM+. Den er rullert og oppdatert av kommunelegen flere ganger siden 2016, men uten politisk vedtak. Det er behov for å oppdatere og legge fram planen for politisk behandling for å sikre forankring og eierskap. Vedtak 2021.

- **Plan for anlegg for fysisk aktivitet og folkehelse 2021-2024, rullert for 2020.** Det er viktig at planen oppdateres årlig fordi alle som skal søke om spillemidler må være nevnt i oversikten i planen. Behov for en grundig gjennomgang fordi gjeldende plan er for 2013-2016 (men rullert flere ganger). Vedtak høsten 2021.
- **Reguleringsplan for næringsutvikling i forbindelse med ny E18.** Det vil skje store samfunnsmessige endringer som følge av ny E18 og nytt kryss til Risør. Risør kommune bør starte arbeidet med en reguleringsplan i området for å se muligheter for næringsutvikling, infrastruktur, veiservice osv, som samtidig ivaretar viktige hensyn til klima og miljø, skogbruk osv. Arbeidet vil pågå delvis parallelt med reguleringsplanarbeid for E18 Dørsdal – Tvedestrand. Oppstart 2021. Vedtak 2022.
- **Reguleringsplan fv. 416 Dørsdal – Lindstøl** Fortsettelse av planarbeid i samarbeid med fylkeskommunen. Starter opp etter vedtak av reg.planen for Øylandsdalen – Dørsdal. Viktig for å realisere planen og utbetale tilskudd. Vedtak 2022.
- **Strategi for byutvikling.** Kommunedirektøren ser behov for en overordnet strategi som viser utviklingsretning og satsingsområder for Risør sentrum. Mange viktige målsettinger er allerede definert i kommuneplanen, men det er behov for å utarbeide strategier og konkretisere satsingen. Vedtak 2021?
- **Møteplass Risør – Kulturplan med bibliotekplan** – Innspill fra Agder fylkeskommune som ble vedtatt av bystyret ved sluttbehandling. Møteplass Risør skal være en kulturplan som har en bred tilnærming til kulturfeltet, inkludert bibliotekplan, frivilligstrategi og strategi for idrett. Planen skal være et viktig grunnlagsdokument for rullering av kommuneplanen fra høsten 2021.
- **Kommuneplan for Risør kommune 2019-2030** – Rullering av samfunnsdel bør igangsettes høsten 2021, jfr. pkt 8.1 Vedtak ny samfunnsdel i 2022?
- **Byutviklingsplan for Tjenna.** Planarbeidet ble aktualisert gjennom utvidelsen av bobilparkeringsen på Tjenna. Bystyret vedtok følgende 19. desember 2019 (utdrag): *«I et femårsperspektiv skal arbeidet med en helhetlig byutviklingsplan for Tjennaområdet startes. Dette inkluderes i det kommende planstrategiarbeidet. I denne planutarbeidelsen forutsettes en omfattende medvirkningsprosess fra naboer og andre interessenter knyttet til den videre bruken av området. Reguleringsplanarbeidet for en ny Tjennaplan fremskyndes og iverksettes slik at det blir behandlet av sittende bystyre og ikke skyves videre. Dette vil være et aktivt tiltak for å styrke byutviklingen og øke bosettingen i Risør sentrum, i tråd med Kommuneplanen.»* Vedtak 2023.
- **Alkoholpolitisk handlingsplan 2020-2024** – må rulleres i 2024 fordi salgs- og skjenkebevillinger opphører 30.juni 2024. Vedtak innen juni 2024.
- **Planstrategi 2024 – 2028** skal vedtas innen et år etter at nytt bystyre har konstituert seg i 2023. Vedtak innen oktober 2024.
- **Kommunikasjons- og informasjonsarbeid i Risør kommune.** Hjemmesider, sosiale medier, håndtering av presse, maler osv. Vedtak i løpet av 2022?

6.4 UTDATERTE PLANER SOM IKKE LENGER ER GJELDENE

Disse planene vil fremdeles finnes i kommunens arkiv, men er ikke lenger tilgjengelige på hjemmesidene og det vil ikke blir jobbet systematisk med tiltak.

- **Behovsplan barnehage (2013-2025)** Mye har endret seg siden 2013 (befolkningsutvikling, prognoser, barnekull), og forutsetningene i planen er helt feil for dagens situasjon. Planen bør oppheves.
- **Bredbåndsstrategi (2013):** planen er utdatert. Raske endringer og mange aktører preger bredbåndsutbyggingen. Fra 2020 har fylkeskommunene overtatt forvaltningsansvaret for offentlig støtte til bredbåndsutbygging, bevilget over

statsbudsjettet. Agder fylkeskommune koordinerer og tilrettelegger for statlige tilskudd til bredbåndsutbygging i kommunene i Agder. Planen er ikke lenger relevant og bør oppheves.

- **Brannsikringsplan (2010)** Planen omhandler sikring av Trehusbyen Risør, Risør sentrum. Mange av tiltakene dannet grunnlag for tilskuddsordninger (varmesøkende kamera, sprinkling av kalde loft) og er gjennomført. Brannsikring av Trehusbyen er et viktig tema som videreføres i ØABV.
- **Kommunikasjonsstrategi (2013)** Har i stor grad vært et internt dokument. Utdatert fordi det har skjedd mange endringer, spesielt for IKT og organisering. Ikke lenger relevant og bør oppheves.
- **Landbruksplan (2005)** Har vært inkludert i planstrategien, men det ble i 2018 bestemt at den skulle inngå i kommuneplanen.
- **Omsorgsplan 2010-2020:** Strategier/målsettinger er inkludert i kommuneplanen. Utgår i 2020.
- **Plan for etablering av bobilparkering i Risør sentrums (2015)** Er utdatert som plan siden tiltaket er gjennomført. Tas ut av oversikten.
- **Plan for tilsyn med barnehager 2015-2018.** Utdatert i 2018.
- **SLT i Risør kommune (2011).** Dokumentet er mer en oversikt over SLF enn en plan. Er utdatert, både ifht fag og organisering/ kontaktpersoner. Risør kommune jobber nå med BTI.
- **Tidlig innsats i lærende felleskaper (2015-2019).** Utdatert i 2019.
- **Tiltaksplan for bedre levekår blant barn og unge (2013).** Er utdatert som plan, spesielt ifht beskrivelser/tilbak.
- **Handlingsplan for ladestasjoner (2016).** Utdatert. Store endringer, både ifht krav, behov og forventninger, samt tilskuddsordninger og private initiativ.